

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת בשלה תשפ"ב לפ"ק

יצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף רע"ג

סוסייהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות, והיו ישראל מוצאין אותן בים, לפיכך הוצרך להסיען בעל כרחם ע"כ. ויש להבין הלא מצינו במצרים שלא רצו ישראל לשאול ממצרים כלי כסף וזהב. והוצרך ה' לומר למשה, דבר נא באזני העם וישאלו וגו' (יא-ב), אין נא אלא לשון בקשה, אמר ליה הקב"ה למשה, בבקשה ממך לך ואמור להם לישראל, בבקשה מכם שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו צדיק [אברהם] ועבדום וענו אותם (בראשית טו-יג) קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. וכתוב (יב-לו) וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאילום, בעל כרחם דישראל משום משוי (ברכות ט). ומה נשתנה כעת שהיו טרודים לשלול שללם עד שהוצרך משה להסיעם משם בעל כרחם.

ג יש להבין, הלא המצריים עובדי עבודה זרה היו, עד שהיה חקוק על מרכבותיהם ובגדיהם ותכשיטיהם עבודה זרה, ועצביהם כסף וזהב (בעל הטורים טו-ד), ואם כן בדין הוא שתהא כל הביזה אסורה בהנאה מפני תערובת עבודה זרה שבתוכה, וישראל אינו יכול לבטל עבודה זרה של עכו"ם (עבודה זרה מב), ואיך נטלוהו ישראל. (עיין דרושים ואגדות חתם סופר בפרשתנו ע"א ד"ה מרכבות). ולא עוד אלא שמכסף וזהב הללו, ומתכלת וארגמן שבבגדיהם, נעשה אחר כך המשכן, וכמו שנאמר ויקחו לי תרומה וגו' (כה-ב), והלא גם עבודה זרה שמותר להדיות אסור לצורך גבוה, וכגון עבודה זרה של מחובר מותר להדיות ואסור לגבוה (עיין תוספות שם מה. ד"ה כל), ואם כן איך השתמשו ישראל בביזת הים של מצרים.

*

ומתחלה נקדים לבאר הכתוב, וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים, וייראו העם את ה' וגו', אז ישיר משה ובני ישראל וגו' (יד-לא). ויש להבין

שבת זו נקראת בשם 'שבת שירה', על שם שירת הים שנאמר בפרשתנו. אשר באמת כל השבתות מיוחדות לבני ישראל להרבות בשירים, וכמבואר בתוס' (סנהדרין לז:) דכתיב (ישעיה ו-ב) גבי חיות, שש כנפים לאחד, וכל כנף הוא אומר שירה אחת ביום בששת ימי החול, וכשיגיע שבת אומרים החיות לפני המקום רבונו של עולם אין לנו עוד כנף, והקב"ה משיב להם יש לי עוד כנף אחד שאומר לפני שירה שנאמר (שם כד-טו) מכנף הארץ זמירות שמענו ע"כ. ולא רק בני ישראל אומרים שירה, אלא גם יום השבת עצמה אומרת שירה, ויום השביעי משבח ואומר מזמור שיר ליום השבת (תהלים צב-א), ולפיכך יפארו ויברכו לא-ל 'כל יצוריו'. ונראה דזהו טעם הנוהגין ליתן מזונות לצפרים בשבת זו (מגן אברהם סימן שכד סק"ז), כי הצפרים מיוחדים ביותר מכל הברואים שמצפצפין תמיד בפיהם בשירה ובזמרה, ועל כן יש להם קשר יותר משאר הברואים לשבת שירה.

וממוך לשירת הים נאמרה פרשת המן, לרמוז על מאמרם (פסחים קיח.) קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף דכתיב (תהלים קלו-כה) נותן לחם לכל בשר, וסמין ליה לגזור ים סוף לגזרים ע"כ. ובמסורה בפרשתנו יש, וברוח אפיך נערמו מים (טו-ח), אפיך מלא יו"ד, וכתוב (בראשית ג-יט) בזעת אפיך תאכל לחם, מלא יו"ד, וביאר בתולדות אדם (ח"ב פ"ב) להגר"ז מווילנא, דבא לרמוז שקשה מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, זה מלא בזיעת אפים, וזה ברוח אפים ע"כ. ולכן אחר קריעת ים סוף, יש שפע של פרנסה, ירידת מן משמים. וגם אחר קריעת ים סוף זכו לביזת הים, שגדולה היתה מביזת מצרים שנאמר (שיר א-יא) תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף (רש"י טו-כב).

*

והנה הכתוב אומר (טו-כב) ויסע משה את ישראל מים סוף, וברש"י הסיען בעל כרחם, שעטרו מצרים את

הכוונה שהדגיש שראו ישראל את היד הגדולה דייקא. והנגינה על זה היא מונח רביעי.

ונראה דאיתא במדרש חזית (שהש"ר א-י) שיר השירים היכן נאמרה, על הים נאמרה. ואיתא (שם) שיר חד, השירים תרין, הא תלת. כלומר דפסוק שיר השירים נחשב לתלת. נמצא דאמרו ארבע שירות על הים, שירת אז ישיר, ושיר השירים דהוה תלת. וכתוב במעשה רוקח (בפרשתנו אות ה) לבאר, דאיתא בגמרא (ברכות י) הני חמשה ברכי נפשי כנגד מי אמרן דוד, נגד חמשה עולמות, דר במעי אמו ואמר שירה, יצא לאויר העולם ואמר שירה, ינק ואמר שירה, ראה במפלתן של רשעים ואמר שירה, נסתכל ביום המיתה ואמר שירה ע"ש. ופירש רש"י כששרתה רוח הקודש עליו אמר שירה כנגד כולם, כי בודאי בהיותו במעי אמו או כשינק משדי אמו לא היה בו דעת לומר שירה, אך אחר כך כששרתה רוח הקודש עליו אמר שירה על כל החסדים שעשה עמו הקב"ה.

ונראה דכשם שאמר דוד שירה על כל חסדי ה' שעשה עמו, כן אמרו ישראל כשראו מפלתן של רשעים ושרתה רוח הקודש עליהם, אז אמרו שירה על כל חסדי ה', ולכך אמרו ארבע שירות. אבל קשה הרי חמשה חסדים הן שראוי לאמר עליהן שירה, כמו שמצינו בדוד שאמר חמשה ברכי נפשי. אך נראה ליישב בטוב טעם, דחסד א' הוא שינק משדי אמו ונתן לה דדים במקום בינה כמבואר בגמרא הנ"ל, ואיתא בש"ס (סוטה יא:) ובמדרשים (ילקוט יחזקאל שנד) דכל אותו הדור שיצאו ממצרים לא ינקו כלל משדי אמן, דכשהגיע עת הנשים ללדת הלכו על פני השדה ושם היו מולידין, והקב"ה בעצמו ובכבודו נתן לכל אחד שני עיגולין אחד של שמן ואחד של דבש, עד שהיו מתגדלין ובאין עדרים עדרים לביתן, והם היו מכירין אותו על הים תחלה, ואמרו זה א-לי ואנוהו (טו-ב). נמצא דכל אותו הדור לא ינקו כלל משדי אמן, לכך לא הוצרכו לומר שירה א' נגד החסד של יניקת שדים, לכך לא אמרו רק ד' שירות.

ובזה מבואר אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת, ותיבת 'הזאת' אתי למעוטי שלא אמרו עוד שירה אחת. אך שלא יקשה לך למה באמת לא אמרו שירה חמישית מאחר שאמרו ד' שירות, לכך אמר 'זה א-לי ואנוהו', כלומר שכל אותו הדור הכירוהו שהוא היה מפרנס אותן בהיותם בשדה, ולא ינקו כלל משדים, ולכך לא אמרו עוד שירה חמישית. אך לכאורה קשה על משה רבינו ע"ה שהוא ינק משדי אמו (עיין שמור"ר א-כה), והוי ליה לומר עוד שירה אחד. על זה אשיב, דהרי שירה חמישית שאמר דוד הוא שנסתכל ביום המיתה, ומשה רבינו ע"ה לא מת כדאיתא בסוטה (יא:), ולכך בין משה רבינו ע"ה ובין ישראל לא הוצרכו לומר יותר מד' שירות כנ"ל ע"כ.

ואולי יש לומר, דאיתא בגמרא (מגילה י) מאי דכתיב (שמות יד-ב) ולא קרב זה אל זה כל הלילה, בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין ביים ואתם אומרים שירה ע"כ. ואם כן בעת ההוא לא היה הקב"ה שמח במפלתן של רשעים, ועל כרחך דשירתן של ישראל היה רק על טובת עצמן, ולא על מפלת הרשעים, על כן השמיטו משירת דוד המלך, השירה על מפלתן של רשעים, ואמרו רק ד' שירות.

וזהו הענין שאמר הכתוב, וירא ישראל את היד הגדולה וגו', שאז כאשר זכו להשראת רוח הקודש, והתבוננו על היד הגדולה, שהיד יש לו חמשה אצבעות, רומזת על חמשה עולמות שיש לשור לה' עליהם, 'מונח רביעי', אמרו רק ארבעה שירות ולא חמשה, וכמו שנתבאר לעיל שהשמיטו שירה אחת משירת דוד, ואמרו רק ארבעה שירות.

*

אמנם יש לומר עוד, דהנה יש לדקדק במאמר הנ"ל, שאמר הקב"ה מעשה ידי טובעין ביים ואתם אומרים שירה, דאם כן איך אמרו ישראל אחר כך שירה, והלא אין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים, וכמו שמסיק הגמרא שם. גם להבין למה קרא ה' את המצריים כאן בתואר 'מעשה ידי'. וגם למה דקדק לומר ש'טובעין' ביים, ביותר היה לו להדגיש שמעשה ידי 'מתים' ביים, הלא הטביעה היא קודם המיתה.

ונראה דהנה ישראל אמרו בהשירה, ירדו במצולות כמו אבן (טו-ה). וברש"י ובמקום אחר (טו-ו) צללו כעופרת, ובמקום אחר (טו-ז) יאכלמו כקש. הרשעים כקש, הולכים ומטרפין עולין ויורדין, בינונים כאבן, והכשרים כעופרת, שנחו מיד (מכילתא) ע"כ. ובפשוטו הכוונה שלא מתו המצריים תיכף, אלא המים מעלין אותם לרום ומורידין אותם לעומק, כדי שיתענו ויצטערו עד מיתתם, והקב"ה מודד מדה כנגד מדה, והכשרים שלא עינו ישראל כל כך נחו מיד כעופרת, והבינונים הולכין ומטרפין עולין ויורדין, כל אחד לפי מדרתו, והרשעים שוהין לירד לאט כקש.

אמנם יש לומר בזה עוד, כי הנה ה' אמר למשה, ואכבדה בפרעה ובכל חילו, 'וידעו מצרים כי אני ה' (יד-ד), והכפיל הדברים שנית, 'וידעו מצרים כי אני ה' בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו' (יד-ה). ופירש באבן עזרא וידעו מצרים, הנשארים, גם הנטבעים לפני מותם, כי אני ה' ע"כ. ואם כן היה הבטחה מה' שכל מצרי קודם מיתתו יגיע לידי ההכרה כי אני ה', ושינה עליו הכתוב לעכב (יומא נא:). ואם כן הכשרים שהיו ביניהם, שלא היו אדוקים כל כך בעבודה זרה שלהם, וגם למדו כבר לקח מעשר המכות שראו בעיניהם, הם הודו תיכף כי יש ה' המהוה כל היות,

ועל כן מתו תיכף. אך הבינונים שביניהם, הם לא באו לידי ההכרה זו תיכף, ועל כן היו הולכין מטורפין עולין ויורדין עד שגם הם הודו ואמרו וידעו כי אני ה'. אבל הרשעים אשר גם על פתחו של גיהנם אינם חוזרים (עירובין טו.), הם ירדו כקש, שהוצרכו לזמן מרובה עד שבאו לידי הכרה זו.

ונראה בטעם שהם זכו לשוב ולהכיר קודם מיתתן כי ה' אחד, שזהו בשביל שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה (פסחים קיח.), וכיון שגזר ה' על ישראל, כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם (בראשית טו-יד), והם היו השלוחים לקיים דבר ה', על כן שילם להם ה' שיבואו בחיים חיותם לההכרה של אני ה'. ואם כי נענשו על מה ששיעבדו בישראל, כי הם הוסיפו על רשעתם יותר, וגם לא עשאוהו בכוונה זו לקיים מצות ה' (עיין רמב"ן בראשית שם), מכל מקום על אותו חלק שהשלימו מצות ה', לא קיפח שכרם.

ומעתה אתי שפיר מה שנהנו ישראל מביזות הים, ולא חשו להנאת עבודה זרה, שכיון שה' העיד עליהם כי קודם מיתתם יגיעו לההשגה של וידעו כי אני ה', הרי אז ביטלו במחשבתם כל העבודה זרה שלהם, וממילא לא נשאר על רכושם שום פגם. ועל כן בעודם במצרים לא היו רוצים לשאול מהם כלי כסף וזהב, כי המצריים כל מחשבתם לעבודה זרה, ונאמר להם לישראל משכו וקחו (יב-כא), משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה (רש"י יב-ו) ולא רצו ישראל להיות להם מגע ומשא עם עובדי עבודה זרה ורכושם, והוצרך משה לבקש מהם, אין נא אלא לשון בקשה, שלא יאמר אותו צדיק ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. אבל כעת שידעו בבירור מפי ה' כי המצריים מתו בההכרה של וידעו כי אני ה', על כן היו טרודים בביזות הים, עד שהוצרך משה להסיעם משם.

והנה אין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים, אבל זהו רק כאשר הם מתים ברשעתם, ולא באו לידי תיקונם בחייהם, ולא מילאו תפקידם, כמו בכה להולך (ירמיה כב-ו) בלא מצות ומעשים טובים בידו (עיין מועד קטן כו:). אבל הרשע שזוכה לכוא לידי תיקונו גם ברגע האחרונה, יש שמחה למעלה על מה שהשלים תיקונו בחייו. ולכן מלאכי השרת שרצו לומר שירה בעוד שהמצריים היו 'טובעין' בים, שאז עדיין לא באו לידי ההכרה של וידעו כי אני ה', שלא צללו עדיין כעופרת, על כן אין במפלה זו שמחה למעלה, וכאשר מעשה ידי טובעין עדיין בים, אין מקום לומר שירה. אבל בני ישראל אמרו שירה אחר שראו אותם מת על שפת הים, ואז נתקיים כבר הבטחת ה', שכל אחד מהם בא לידי ההכרה אשר הוי"ה אחד, אז הזמן שיכולים לומר עליהם שירה, כי במיתתן באו לידי תיקונם.

והנה אמרו (פסחים קטו.) מאי דכתיב (יחזקאל א-ח) וידי אדם מתחת כנפיהם, ידו כתיב, זה ידו של הקב"ה

שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מפני מדת הדין [שמקטרגת ואומרת לא תקבלם, והוא מקבלם בסתר] ע"כ. הרי שהקירוב של הקב"ה לבני אדם, שלא ידח ממנו נדח, זהו מידו הפרוסה תחת כנפי החיות, אשר ימינו פשוטה לקבל שבים, וידו מקרבת כל הבאים להסתופף בצלו. ולכן קרא ה' את המצריים בעת טביעתם שהם 'מעשה ידי', שכל מה שהם עוברים היא כדי לקרבתם על ידי זה לתשובה, להכיר ביחוד השם, ובזמן כזה שעדיין לא באו לידי תיקונם, אין הזמן גרמא לומר שירה על מפלתם.

אבל אחר 'זירא ישראל את מצרים מת על שפת הים', שכבר מתו, וגם 'זירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים', היינו שידו הגדולה שפרוסה תחת כנפי החיות לקבל הרשעים, עשה ה' גם למצרים, שזכו וידעו כי אני ה', 'או ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה', כעת שכבר באו לתיקונם יכולים לשורר לה' על ישועתן של ישראל, כי גם הם באו אז לידי תיקונם. והמשיכו לומר 'זה א-לי ואנוהו' (טו-ב), ואבני ליה מקדשא, כי ממונם וזהבם וכסףם ראויין מעתה גם לגבוה, שנתבטלה העבודה זרה שלהם על ידי עצמם, ואין בהם סרך של עבודה זרה.

*

ואמר הכתוב 'ויאמרו לאמור' אשירה לה' וגו', ויש להבין הכוונה בזה למי אמרו לאמור. ונראה כי הנה כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא נברא אלא לכבודו (אבות ו-יא), וכולם משוררים ומשבחים לה', וכמו שנאמר (תהלים יט-ב) השמים מספרים כבוד א-ל ומעשה ידיו מגיד הרקיע, יום ליום יביע אומר וגו', ומבואר ברמב"ם (ה' יסודי התורה ג-ט) כל הכוכבים והגלגלים כולם בעלי נפש ודעה והשכל הם, והם חיים ועומדים ומכירים את מי שאמר והיה העולם, כל אחד ואחד לפי גודלו ולפי מעלתו משבחים ומפארים ליוצרים כמו המלאכים וכו' ע"ש. ועל זה אנו אומרים (בתפלת שבת) טובים מאורות שברא אלקינו, יצרים בדעת בבינה ובהשכל, שאין הכוונה שנבראו מחכמתו יתברך שמו, אלא שהמאורות עצמם יש בהם דעת ובינה והשכל, כח וגבורה נתן בהם להיות 'מושלים' בקרב תבל, שיהיו למשל לבני אדם עד כמה יש לומר שירה תמיד לפני ה'.

ואיתא בילקוט (יהושע כב) ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה' (תהלים קיג-ג), משעה שהשמש זורח עד שהוא שוקע מקלס להקב"ה, וכן את מוצא בשעה שעמד יהושע בגבעון וביקש לשתק את החמה, לא אמר שמש בגבעון עמוד, אלא שמש בגבעון דום, אלא כל שעה שהוא מהלך הוא מקלס להקב"ה, וכל שעה שהוא מקלס יש בו כח לעמוד (להתקיים), לכך אמר לו יהושע דום וכו'. אמר לו השמש אתה אומר שאדום, ומי אומר קלוסו של הקב"ה, אמר לו שתוק ואני אומר, שנאמר (יהושע יג-ב) אז ידבר יהושע, ואין אז אלא שירה, שנאמר אז ישיר משה ע"כ.

ויתכן לומר כי מה שהשמש מאיר ומחמם את העולם, שזהו על דרך שנאמר למעלה בשמים (דניאל ז-י) נהר די נור נגד ונפק מן קדמוהי (נהר של אש מושך ויוצא מלפניו), ובגמרא (חגיגה יג) מהיכן נפיק, מזיעתן של חיות ע"כ. ומבואר באור החיים הק' בפרשתנו (טו-יא) כי מזיעת החיות שמזיעים בעת שאומרים קדוש, יוצא נהר של אש, לצד המורה שנכנס בחיות כשמהללים אותו, נעשה מזיעתן נהר של אש ע"ש. ועל דרך זה, כאשר השמש הולך ואומר שירה, מזיעתו שמנסרת ברקיע, יוצאת נהר אש, שממנו בא אורה לעולם.

וכיון שכעת מנע ה' אמירת השירה מאת המלאכים, כי מעשה ידיו טובעין בים, יתכן שגם השמש עמדה במקומה ולא המשיכה באמירת שירתה, על דרך שמש בגבעון דום.

ומבואר במעשה רוקח בפרשתנו (אות ד) בהא דאיתא במדרש (שמו"ר כא-ד) ויבקעו המים (יד-כא), כל מים שבעולם נתבקעו ע"כ. בטעם על מה עשה ה' ככה, כי כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א-ז), וגלי הים בעת הילוכם אומרים שירה, [וכמו שנאמר (תהלים צג-ד) מקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום ה']], ואין להם עמידה, שבכל עת הולכים אל הים, יום ולילה לא יחשו משירתם, אבל בעת שנטבעו המצריים בים לא היו רשאים לומר שירה, לכן הוכרח שכל מימות שבעולם יבקעו, כדי שיהיו עומדים כמו נד, וממילא נשתקו מלומר שירה ע"כ.

ולפי זה בשעת קריעת ים סוף כאשר אמר ה' למלאכי מעלה, מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה, לא רק הם שתקו ודממו, אלא כל הבריאה כולה, השמש והירח והכוכבים והמים, כולם עמדו דום ולא המשיכו שירתם. אבל כעת אחר שמתו כבר, והגיעו להתעלות וידעו מצרים כי אני ה', ובני ישראל התחילו לומר שירה, אמרו ישראל לכל הבריאה שיכולים כעת לחזור לשירתם, והו' זיאמרו לאמור, שאמרו כן לכל הבריאה שהיו נמנעים עד כעת מלומר שירה, שמעתה גם הם יכולים להמשיך בשירתם.

[והנה] המצריים זכו לקבורה אחר מיתתם, וכמו שנאמר נטית ימינך תבלעמו ארץ (טו-ג), וברש"י מכאן שזכו לקבורה, בשכר שאמרו (טו-כז) ה' הצדיק ע"כ. ולפי מה שנתבאר יש לומר דכיון דנתעלו בעת מיתתם ובאו לידי ההכרה של אני ה', וביטלו את עבודה זרה שלהם, והמליכו על עצמם את ה', על כן זכו לקבורה. וכל זה בא להם מימין ה' אשר לא ידח ממנו נדח, אשר ימינו פשוטה לקבל שבים, ועל כן אמרו 'נטית ימינך', בשביל שנטית עליהם את יד ימינך הפרוסה לקבל שבים, על כן זכו 'תבלעמו ארץ'.

*

ואמר וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים, וייראו העם את ה' וגו'. ונראה כי ישראל התבוננו, אם למצריים אשר כל ימיהם עמדו ברשעם, ערות הארץ, וזרמת סוסים וזמתם, עם כל זה היתה ידו של ה' פרוסה לפנייהם לקרבם, וידעו כי אני ה', אם כן מכל שכן שבני ישראל אשר הם מלאים מצות כרמון, גם כאשר יש להם ירידה מפעם לפעם לא ידח ממנו נדח, וסופם יקרבם ה' לבוא לידי תיקונם להשלים נפשם.

ושמעתי מפה קדשו של מרן מסאטמאר זי"ע בימי ילדותי בימי השובבי"ם, שאמר במה שאומרים (בתפלת והוא רחום) הפותח יד בתשובה לקבל פושעים וחטאים נבהלה נפשנו מרוב עצבוננו וכו'. דלכאורה אם ידו פתוחה לקבל שבים, הרי יש לנו לשמוח על זה, ולמה נבהלה נפשנו. ואמר, כי אם הדין היה נותן שכאשר חטא האדם אין מקום לנקות החטא בהרטה, וכמו שהוא הנימוס במלכי בשר ודם, אז לא היה תביעה עלינו כל כך על מה שאין אנו מתחרטים ושבים, כי כבר נגזר עלינו הדין, ומה לנו עוד לעשות. אבל כיון שהקב"ה פותח יד לקבל כל אחד, הן פושעים במוזד והן חוטאים בשוגג, ואין אנו מנצלים זאת לאחוז בו בשתי ידיים אחר החטא, לחזור ולשוב ולתקן הכל, למחות כל החטאים שעשו, על זה נבהלה נפשנו, ונטל שמחה מבית חיינו, ועצבוננו רב, שממשיכין אנו בדרכינו הרעים, ולא אוחזים בחבל התשובה לשוב ולתקן עכדה"ק.

ולכן כאשר יירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים, שגם להפחותים הללו אנשי מצרים הראה להם ה' את ידו הגדולה הפרוסה לקבל שבים, וייראו העם את ה', היכן אנו עומדים, הלא יש לנו סיוע מלמעלה לחזור ולשוב ולתקן הכל, ולמה אין אנו מנצלים זאת כראוי.

ואמר שוב, אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת, וברש"י שר לא נאמר אלא ישיר, מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה (סנהדרין צא) ע"כ. והיינו כי יש שהם מתים כפשוטם, שיצאה נפשם מגופם, ויש בני אדם שהם עדיין חיים, אבל התורה מחשיבה אותם כמתים, וכמאמרם (ברכות יח:) רשעים בחייהן קרויין מתים, והם מתים מן התורה. אמנם מתים הללו יש להם עוד תחייה על ידי ידו של הקב"ה שפרוסה לקבל שבים, וכמו שאנו רואים במצריים, ולכן כאשר ראו ישראל את 'היד הגדולה' אשר עשה ה' במצרים, יש בזה רמז של תחייה לכל המתים מן התורה, לאלו שהתורה מחשיבה אותם כמתים.

כה יזכנו ה' בימים הללו של ימי התשובה ימי השובבי"ם, לחזור ולתקן חטאותינו ופשעינו, וידו פשוטה לפרוס עלינו סוכת שלומו, ולקבלנו בתשובה שלימה לפניו.

הגליון הזה נתנדב על ידי

הרב ר' אשר מאיר סעקולא שליט"א – משגח רוחני בישיבתנו הק' - ישיבה גדולה - לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב				
מוה"ר ר' יואל טעללער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו החתן הנוף שלום נ"י למו"מ	מוה"ר ר' אברהם שמואל סאמעט הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו החתן יודא לייב נ"י למו"מ	מוה"ר ר' חיים פישער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו למול טוב	מוה"ר ר' משה יצחק שווארץ הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בתו למול טוב	מוה"ר ר' אהרן משה פריעד הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב
מוה"ר ר' הלל פישמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בתו למול טוב	מוה"ר ר' נפתלי צבי דייטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו למול טוב	מוה"ר ר' פנחס קנאפפלער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' אשר יואל פאללאק הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' אהרן משה פריעד הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות